

Posudek doktorské práce

PhDr. Gabriela Cihlářová

Vytváření ideálu Sovětského svazu a jeho mediálního obrazu

v československých médiích v 50. letech 20. století

doktorská práce

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta sociálních věd

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

katedra mediálních studií

Doktorská práce Gabriely Cihlářové je koncipována jako značně široce pojaté téma, s výrazným přesahem až do detailů samotné vědecké problematiky a její prezentace, nikoliv tedy pouze v deklarované jen mediální prezentaci. Je nutné v úvodu poznamenat, že se jedná ze strany autorky o záslužný čin, už jen proto, že v takovémto rozsahu toto téma určitě nebylo ještě zpracováno. Název práce sice slibuje zachycení mediálního obrazu v československých médiích, nicméně centrem je deník Rudé právo, což je však naprosto pochopitelné a i legitimní, vzhledem k jeho postavení a roli v tehdejší československé společnosti. A to i souvisí se samotným tématem práce, které si autorka předsevzala zpracovat, což je sledování vytváření obrazu Sovětského svazu prostřednictvím vědy a techniky v padesátých letech, respektive přímo glorifikace jejich úspěchů.

Autorka de facto postupuje krok za krokem, systematicky přes pole vědy, aby prezentovala právě na těchto úspěších i neúspěších sovětské společnosti následný vliv právě na československé mediální prostředí, které je pak poslem zejména a jedině těchto úspěchů, které mají vliv na sovětskou společnost a společnost satelitů Sovětského svazu, ale které se výrazně prosazují nejen ve vědeckotechnické sféře, ale rovněž i ve sféře mediální a politické v celém světě. Součástí toho zkoumání jsou i aspekty související jak s vědeckotechnickým posunem vpřed, s pokrokem, tak i s oblastí politickou, hospodářskou, ba i v širším slova smyslu se společenskými, literárními a dalšími událostmi a problémy. Ostatně při analýze tohoto vývoje se autorka bez těchto zkoumaných oblastí v jejich politických a společenských peripetiích nemohla obejít.

Pokud jde o samotnou oblast mediální prezentace na stránkách Rudého práva, tak zde autorka postupuje velice systematicky v popisu všeho podstatného, a to s využitím například statistických srovnání, kvantitativní a kvalitativní metody a tak podobně. Jsou zde zahrnuty jak zejména články tematicky se vztahující k vědě (široké škále vědních oborů a disciplín) a technice, ale i články, které jsou politicky či propagandisticky zaměřené. V některých případech pak se tato témata, volba článků a výběr poněkud neústrojně, bez rozlišení objevují vedle sebe. Nicméně autorka se v použitých metodách orientuje velmi dobře, dokáže je přesvědčivým způsobem prezentovat a představit čtenáři. Ve výsledku pak jsou hlavní zkoumané trendy tématu dobře uchopeny. Otázkou ovšem do jisté míry

je – a autorka s tímto faktorem, zdá se, nepočítá – v jaké míře jsou například statisticky zkoumané plochy na dané téma srovnatelné z technického hlediska na ploše, protože výsledek může být nakonec zkrácen jak zalomením, typem písma a i dalšími faktory.

Po jazykové a stylistické stránce je doktorská práce pečlivě vyvedena, bez nějakých zásadních prohřešků, pramenného materiálu shromáždila velké množství, cituje pečlivě. Dalo by se namítnout z hlediska využití některých pramenů historické povahy (což do určité míry je velkým množstvím fakt, údajů, analýz či komentářů málo využito, historická reflexe, která se často zde nabízí je tak trochu na okraji), že zde chybí nebo že by zde mohly být i uvedeny, například místo některých jiných zde uvedených, nicméně to jde nad rámec zvoleného tématu. Jen mi úplně není jasný název práce v kontextu se samotným obsahem práce, příliš mi to nekorresponduje, ale to je jen formální připomínka, neboť rozhodující je obsah, ale při případném publikování bych, být autorkou, postupoval přesněji při volbě konečného názvu.

Jako oponent musím konstatovat, že doktorská práce Gabriely Cihlářové je nesporným přínosem nejen k lepšímu a důkladnějšímu poznání mediálního obrazu a problematiky vědy Sovětského svazu v padesátých letech v československém tisku, ale že přináší i mnoho informací, které často jsou při takto zaměřených výzkumech opomíjeny. Práci doporučuji k obhajobě.

Doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

Fakulta sociálních věd UK

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

30. 5. 2012